

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE SRPSKE
Broj: 11 0 U 021585 18 Uvp
Banjaluka, 13.05.2020. godine

Vrhovni sud Republike Srpske, u vijeću sastavljenom od sudija Smiljane Mrše, kao predsjednika vijeća, Svjetlane Knežević i Edine Čupeljić, kao članova vijeća, uz učešće Zdravke Čučak, kao zapisničara, u upravnom sporu po tužbi S. H. iz V., koga zastupa punomoćnik B. D., advokat iz B., (u daljem tekstu: tužilaca), protiv akta broj ... od 25.10.2017. godine, tuženog Fonda, u predmetu ostvarivanja prava na starosnu penziju, odlučujući o zahtjevu tuženog za vanredno preispitivanje presude Okružnog suda u Banjaluci broj 11 0 U 021585 17 U od 09.03.2018. godine, u sjednici vijeća održanoj dana 13.05.2020. godine, donio je

PRESUDU

Zahtjev se odbija.

Odbija se zahtjev tužioca za nadoknadu troškova postupka u iznosu od 1.125,00 KM.

Obrazloženje

Pobijanom presudom (stavom 1. izreke) uvažena je tužba i poništen uvodno označeni osporeni akt tuženog u pobijanom stavu 2. dispozitiva. Tim osporenim aktom tuženog (stavom 1. dispozitiva) uvažena je žalba tužioca i poništeno rješenje Filijale B. broj ... od 15.09.2017. godine, te je predmet vraćen prvostepenom organu na ponovni postupak i odlučivanje, a (stavom 2. dispozitiva) odbijen je zahtjev tužioca za nadoknadu troškova pravnog zastupanja od strane advokata D. B. Stavom 2. izreke pobijane presude obavezan je tuženi da tužiocu nadoknadi troškove upravnog spora u ukupnom iznosu od 750,00 KM, u roku od 30 dana od dana prijema iste, pod prijetnjom prinudnog izvršenja.

Uvaženje tužbe i poništenje tužbom pobijanog stava 2. dispozitiva osporenog akta, sud je obrazložio time da je tuženi nezakonito postupio kada je istim odbio zahtjev tužioca za nadoknadu troškova pravnog zastupanja, koji se odnosi na sastav žalbe od strane advokata D. B., jer razlozi koje je dao u obrazloženju osporenog akta nisu zasnovani na pravilnom tumačenju odredbe člana 103. stav 3. i 4. Zakona o opštem upravnom postupku („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 13/02, 87/07 i 50/10 - u daljem tekstu: ZOUP), na koje se tuženi pozvao. Sud je naveo da je tuženi stavom 1. dispozitiva osporenog akta uvažio žalbu tužioca i poništio prvostepeno rješenje od 15.09.2017. godine, jer je zaključio da je ista osnovana, da bi dalje zaključio da troškovi koje je tužilac imao po osnovu angažovanja advokata (za sastav žalbe) nisu nužni i opravdani, a koje zaključivanje po stavu suda nije pravilno. Obrazlažući svoj stav sud je podsjetio na nesporne okolnosti ovog upravnog postupka iz kojeg proizilazi da je tužilac zahtjev za ostvarivanje prava na starosnu penziju podnio dana 19.01.2015. godine, da je prethodno bio odbijen, zbog čega je vodio upravni spor koji je okončan u njegovu korist presudom istog suda broj 11 0 U 019444 16 U od 30.11.2016. godine, da je i u ponovljenom postupku prvostepeni organ dana 15.09.2017. godine donio nezakonito rješenje koje je tuženi poništio osporenim aktom uvažavajući žalbu

tužioca koju mu je sačinio advokat, iz čega je sasvim jasno da je tužilac u konkretnom slučaju bio prinuđen da angažuje advokata kako bi ostvario pravo koje mu pripada, da sam kao neuka stranka koja živi izvan granica BiH u tome ne bi uspio, zbog čega je neodrživ stav tuženog da ovi troškovi pravnog zastupanja nisu bili nužni i opravdani.

Blagovremeno podnesenim zahtjevom za vanredno preispitivanje te presude (u daljem tekstu: zahtjev), tuženi pobija zakonitost iste zbog pogrešne primjene materijalnog prava. U zahtjevu iznosi da se obrazloženje presude zasniva na stavu suda da je tužilac dokazao da je pravno zastupanje u konkretnom slučaju bilo nužno i opravdano, sa kojim stavom tuženi nije saglasan. Ostaje kod svog stava da činjenica što je žalba uvažena ne čini zastupanje nužnim i opravdanim, jer bi ista bila uvažena i bez pravnog zastupanja da je osiguranik lično sastavio žalbu, što je u konačnosti bio i stav izražen u osporenom aktu. Ono što je bitno, a na što ukazuje u zahtjevu, jeste okolnost da se nižestepeni sud bavio samo tumačenjem pojmova nužnosti i opravdanosti, selektivno tumačeći odredbu člana 103. ZOUP, gubeći iz vida sadržaj stava 1. i stava 2. odredbe člana 103. ZOUP, iz kojih proizilazi da naknada troškova za pravno zastupanje dolazi u obzir samo kada u postupku učestvuju dvije ili više stranaka sa suprotnim interesima, pa u takvom slučaju jedna stranka može tražiti nadoknadu tih troškova od druge strane. Budući da u ovom postupku ne učestvuje dvije ili više stranaka, onda i ne postoji pravo na nadoknadu troškova pravnog zastupanja. Pored toga ističe da organ ima obavezu da stranci nadoknadi samo one troškove koji su prouzrokovani postupkom pokrenutim po službenoj dužnosti, a koje stranka nije izazvala svojim ponašanjem, o čemu se ovdje svakako ne radi. Zbog navedenog predlaže da ovaj sud zahtjev uvaži i pobijanu presudu preinači na način da tužbu odbije.

Tužilac u odgovoru na zahtjev navodi da je isti nedozvoljen, jer je pobijanom presudom tužba uvažena i osporeni akt poništen u pobijanom dijelu, sa čim ista nije postala pravosnažna u materijalno pravnom smislu, zbog čega predlaže da ovaj sud zahtjev odbaci, a ako tako ne učini da ga odbije, jer je neosnovan. Ističe da ako bi sud prihvatio navode iz zahtjeva, to bi značilo da tuženi koji je profesionalna organizacija može uvijek praviti greške u primjeni pravnih propisa, stvarati troškove strankama koji su nužni radi zaštite prava stranaka i to bez ikakve bojazni da će te troškove koje je svojim greškama prouzrokovao morati nadoknaditi. Postavio je i zahtjev za nadoknadu troškova ovog postupka koji se odnose na sastav odgovora na zahtjev od strane advokata u iznosu od 1.125,00 KM.

Razmotrivši zahtjev, pobijanu presudu, odgovor na zahtjev, kao i cjelokupne spise upravnog spora i predmetne upravne stvari, saglasno odredbi člana 39. Zakona o upravnim sporovima („Službeni glasnik Republike Srpske” broj 109/05 i 63/11 - u daljem tekstu: ZUS), ovaj sud je odlučio kao u izreci presude iz sljedećih razloga:

Prije svega treba istaći da nije osnovan prigovor tužioca da je zahtjev nedozvoljen, jer presuda nije pravosnažna u materijalno pravnom smislu. Pobijana presuda je pravosnažna u formalnom smislu, pa je protiv iste dozvoljen zahtjev što proizilazi iz odredbe člana 35. stav 1. ZUS, prema kojoj protiv pravosnažne sudske odluke okružnog suda donesene u upravnom sporu stranka može podnijeti zahtjev za vanredno preispitivanje sudske odluke Vrhovnom sudu Republike Srpske, putem nadležnog suda.

Zahtjev tuženog je dakle dozvoljen, ali neosnovan, jer je pobijanom presudom pravilno uvažena tužba i poništen osporeni akt u stavu 2. dispozitiva, uz iznošenje valjanih i argumentovanih razloga od strane nižestepenog suda koje tuženi nije doveo u sumnju navodima zahtjeva.

Ispravan je zaključak suda da je neodrživ stav tuženog da pravno zastupanja tužioca u ovoj upravnoj stvari nije bilo neophodno, odnosno da troškovi koji su po tom osnovu nastali, nisu bili nužni i opravdani. Pri tome treba istaći da sud zaključak o nužnosti i opravdanosti

troškova pravnog zastupanja tužioca nije zasnovao samo na tome što je žalba koju mu je sačinio advokat uvažena i prvostepeno rješenje od 15.09.2017. godine poništeno, već je decidno obrazložio da je imao u vidu sve okolnosti ovog upravnog postupka koji traje od 19.01.2015. godine, u kome je zahtjev tužioca prvo bio odbijen pa je on bio prinuđen voditi upravni spor koji je okončan u njegovu korist presudom broj 11 0 U 019444 16 U od 30.11.2016. godine, da je i u ponovljenom postupku dana 15.09.2017. godine prvostepeni organ donio nezakonito rješenje koje je po žalbi tužioca koju mu je sačinio advokat poništeno, a koje sve okolnosti, imajući u vidu činjenicu da je tužilac neuka stranka koja živi izvan granica BiH, upućuju na zaključak da je angažovanje advokata da ga zastupa u ovoj upravnoj stvari bilo neophodno, a da su troškovi koji su po tom osnovu nastali nužni i opravdani.

Tačan je navod tuženog da se nižestepeni sud u okviru ovog upravnog spora bavio samo tumačenjem odredbe člana 103. stav 3. i 4. ZOUP, odnosno tumačenjem pojmova nužnosti i opravdanosti troškova pravnog zastupanja, kako je i trebao postupiti, jer je to jedini razlog kojim se tuženi rukovodio kada je zahtjev tužioca za nadoknadu troškova pravnog zastupanja odbio, kako to proizilazi iz obrazloženja osporenog akta.

Istina, u odgovoru na tužbu, te u podnesenom zahtjevu, tuženi iznosi i neke druge razloge koji bi po njegovom stavu bili osnov za odbijanje zahtjeva tužioca za nadoknadu troškova pravnog zastupanja, ali se istim nižestepeni sud nije bavio, niti trebao baviti, jer odgovor na tužbu i zahtjev za vanredno preispitivanje ne mogu nadomjestiti obrazloženje osporenog akta u kome shodno odredbi člana 197. stav 2. i 230. stav 1. ZOUP moraju biti navedeni propisi i razlozi koji s obzirom na utvrđeno činjenično stanje upućuju na odluku u dispozitivu, što je ovdje izostalo, o čemu je tuženi dužan voditi računa pri tome ne gubeći iz vida sadržaj odredbe člana 106. stav 1. ZOUP koja propisuje da se o troškovima postupka (o tome ko ih snosi, u kojem iznosu, kome se i u kom roku imaju isplatiti) odlučuje u rješenju kojim se postupak o glavnoj upravnoj stvari završava.

Kod ovakvog stanja stvari, proizilazi da pobijanom presudom nisu ostvareni razlozi njene nezakonitosti predviđeni odredbom člana 35. stav 2. ZUS, pa se na osnovu odredbe člana 40. stav 1. istog zakona, zahtjev tuženog odbija kao neosnovan.

Ovaj sud je odlučio kao u stavu 2. izreke presude, jer davanje odgovora na zahtjev koji je tužiocu sačinio advokat, za što je potraživana naknada, nije obavezna radnja u postupku, što proizilazi iz odredbe člana 38. ZUS koja propisuje obavezu suda da zahtjev dostavi na odgovor tuženom organu i protivnoj stranci, radi davanja odgovora u roku od 30 dana od dostavljanja zahtjeva. S obzirom da ovom, a niti jednom odredbom ZUS nije propisano da propuštanjem te radnje nastaju posljedice za stranku, to proizilazi da troškovi koje je tužilac imao po osnovu davanja odgovora na zahtjev, nisu bili neophodni za pravilan tok, a ni za okončanje ovog postupka. Shodno navedenom, ne radi se o troškovima koji su bili nužni za vođenje postupka, zbog čega nisu ispunjeni uslovi iz odredbe člana 387. stav 1. Zakona o parničnom postupku („Službeni glasnik Republike Srpske” broj 58/03-61/13), u vezi sa članom 48. ZUS, za njihovo dosuđivanje tužiocu.

Zapisničar
Zdravka Čučak

Predsjednik vijeća
Smiljana Mrša

Za tačnost otpavka ovjerava
Rukovodilac sudske pisarne
Amila Podrašćić